

FAKTORING

Moliyaviy xizmat turi:	<ul style="list-style-type: none">• Faktoring – qarz talab qilish huquqini topshirish orqali moliyalashtirish
Faktoring turi:	<ul style="list-style-type: none">• Ochiq faktoring regress huquqi bilan/yoki regress huquqsiz
Maqsad:	<ul style="list-style-type: none">• Mahsulot va xizmatlar yetkazib berilgandan keyin to'lovni kechiktirib to'lash sharti bilan debitorlik qarzini sotib olish
Faktoring ishtirokchilari:	<ul style="list-style-type: none">• Faktor (Faktoring bo'yicha moliyaviy agent) – "Orient Finans" XATB;• Kreditor - Yetkazib beruvchi - mahsulot yoki xizmatni kechiktirilgan to'lov bilan sotadi;• Debitor - Xaridor (qarzdor) - mahsulot yoki xizmatni kechiktirilgan to'lov asosida sotib oladi.
Faktoring bo'yicha valyuta turi:	<ul style="list-style-type: none">• Milliy valyuta – so'm
Maksimal faktoring summasi:	<ul style="list-style-type: none">• Qarzdorning moliyaviy holatidan kelib chiqib, debitorlik qarzi summasidan oshmagan miqdorda
Faktoring bo'yicha maksimal muddat:	<ul style="list-style-type: none">• 90 kalendar kundan oshmagan muddat
Faktoring bo'yicha diskont miqdori:	<ul style="list-style-type: none">• 30 kalendar kungacha faktoring summasidan 2,5%;• 60 kalendar kungacha faktoring summasidan 5,0%;• 90 kalendar kungacha faktoring summasidan 7,5%.
Diskont to'lov tartibi:	<ul style="list-style-type: none">• Diskont faktoring operatsiyasini amalga oshirishdan oldin to'liq miqdorda bir martalik to'lov bilan to'lanadi";• Diskont kreditor yoki debitor tomonidan to'lanishi mumkin.
Faktoring qaytarish muddati:	<ul style="list-style-type: none">• Faktoring amaliyoti muddatining oxirgi kunida yoki individual jadval bo'yicha

Faktoring bo'yicha penya miqdori:	<ul style="list-style-type: none"> • Muddati o'tgan qarzdorligining qoldig'iga yillik 40% hisobida
Faktoring ta'minoti:	<p>Faktoring garov ta'minotisiz beriladi, ammo Faktoring bo'yicha bitim miqdori va uning o'ziga xosligidan kelib chiqib, Bank quyidagi garov ta'minotlaridan birini talab qilish huquqiga ega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mulk, pul mablag'lari va qimmatli qog'ozlar garovi; • Uchinchi shaxslar kafilligi; • Boshqa banklar, kredit tashkilotlari va sug'urta kompaniyalari kafolati; • Kreditni to'lamaslik xavfidan sug'urta kompaniyasining sug'urta polisi; • O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga zid bo'lmagan boshqa ta'minotlar.
Ta'minot miqdori bo'yicha talablar:	<ul style="list-style-type: none"> • Kredit miqdorining kamida 125%, Bankga aloqador shaxslar bo'yicha kamida 130% bo'lishi kerak;
Faktoring olish uchun taqdim etiladigan hujjatlar:	<ul style="list-style-type: none"> • Yetkazib beruvchidan faktoring bo'yicha ariza; • Debitorning yuridik hujjatlari; • Debitorning moliyaviy hujjatlari (buxgalteriya balansi 1 va 2-shakli); • Yetkazilgan mahsulot va xizmatlar bo'yicha shartnomalar va hisobvara-q-fakturalar; • Garov ta'minoti bo'yicha hujjatlar. <p><i>*Bank bitim o'ziga xosligidan kelib chiqib, qo'shimcha hujjatlar talab qilish huquqini o'zida saqlab qoladi.</i></p>

<p>Debitorga talablar:</p> <p>qo'yiladigan asosiy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • O'zbekiston Respublikasi rezidenti bo'lgan xo'jalik yurituvchi subyektlar, ro'yxatdan o'tgan kundan 6 oydan kam bo'lmagan davrda xo'jalik faoliyatini amalga oshirgan bo'lishi kerak; • Yaxshi kredit tarixiga ega bo'lish; • So'nggi 3 oylik davr mobaynida o'rtacha oylik pul tushumlari faktoring summasining 1,5 baravaridan kam bo'lmashligi kerak; • "Orient Finans" ATBda xizmat ko'rsatilishi kerak; • Zarar ko'rmagan va likvid bo'lmagan balansga ega bo'lmashlik; • Kreditga layoqatlilik klassi "BBB" dan past bo'lmashlik; • Hozirgi kechiktirilgan qarzdorligi bo'lmashligi kerak; • №2-kartotekaga ega bo'lmashlik.
<p>Faktoring amal qilmaydigan holatlar:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Muddati o'tgan debitorlik qarzdorligi mavjud bo'lsa; • Mahsulot yetkazib berilgandan so'ng to'lov muddati 90 kalendar kundan oshadigan shartnomalar bo'yicha; • Naqd pul yoki naqd pulsiz to'lov ko'zda tutilgan shartnomalar bo'yicha; • Mijoz shartnoma bo'yicha majburiyatlarni noto'g'ri bajarganligi tufayli debitor tomonidan da'volar va kelishmovchiliklar bo'lgan shartnomalar bo'yicha; • Komissioner (agent) tomonidan topshiruvchi (prinsipal) topshirig'i bilan tuzilgan shartnomalar bo'yicha; • To'lovni bo'lib-bo'lib to'lash ko'zda tutilmagan shartnomalar bo'yicha; • Byudjet tashkilotlariga qarz talablar bo'yicha; • Jismoniy shaxslarga nisbatan qarz talablar bo'yicha; • To'lovga layoqatsiz deb topilgan yoki tugatilgan korxonalar va tashkilotlar bo'yicha; • Zarar bilan faoliyat yuritayotgan korxonalar bo'yicha; • Kapital qo'yilmalarni moliyalashtirish bo'yicha; • Eksport konsignatsion kontraktlar bo'yicha; • Kompensatsion va barter kelishuvlar bo'yicha; • Bajarilgan ishlar uchun bosqichma-bosqich yoki oldindan (avansli) to'lashni ko'zda tutilgan shartnomalar bo'yicha; • Xaridor tovarni shartnomada belgilangan muddatda qaytarish huquqiga ega bo'lgan, shuningdek savdo xizmatlari ko'rsatilgandan keyin.

Faktoring afzalliklari: Yetkazib beruvchilar faktoring yordamida:

- To'lovni tez oladilar va kassa uzilishlarini kamaytiradilar;
- Xaridor tomonidan to'lanmaslik xavfini pasaytiradilar;
- To'lovni kechiktirish bilan xaridorlarga yetkazib berish hisobida mijoz bazasini kengaytiradilar;
- Bosimda bo'lgan va barqaror moliyaviy oqimga ega bo'ladilar.

Faktoring debitorlarga quyidagilarni taklif etadi:

- Yetkazuvchilar bazasini kengaytirish va sotuv aylanmasini oshirish;
- To'lovni qulay shartlarda amalga oshirish va to'lov kechiktirilganini oshirish;
- Yangi yetkazuvchilar jalb qilinishi hisobida mahsulot assortimentini kengaytirish;
- Erkin pul oqimini (FCF) boshqarish orqali kompaniya daromadini oshirish;
- Yetkazilgan mahsulot bo'yicha faktorlardan talab xavfini boshqarish, bu orqali o'zaro qoplama, to'g'rilash yoki qaytarish amallari amalga oshirilgan.

Faktoringdan qanday foydalanish mumkin:

- Aylanma mablag'larni to'ldirish;
- Xaridor uzoq vaqt to'lamaganda, biznes egasi qo'shimcha xarajatlar qila olmasligi kompaniyaning rivojlanishini to'xtatadi. Faktoring yordamida doimo pul bo'ladi, yangi mahsulot liniyasini yaratish yoki yetkazib berish geografiyasini kengaytirishga imkon bo'ladi;
- Kassa uzilishini bartaraf etish;
- To'lovni kechiktirish shartlari shartnomada belgilangan bo'lsa, siz pul yetishmasligi xavfiga duch kelishingiz mumkin. Faktoring byudjetdagi bo'shliqlarni yopishga va o'z vaqtida majburiyatlarni bajarishga yordam beradi;
- Katta chakana sotuvchilar va boshqa soha kompaniyalari bilan ishlash;
- Savdo tarmoqlari yuzlab kontragentlar bilan ishlaydi, shuning uchun ko'pincha yetkazib berishlar uchun to'lovlarni 45—75 kun ichida amalga oshiradilar. Faktoring yirik xaridorlar bilan shartnomalar tuzishga va darhol pul olishga imkon beradi.